

kennisneming van de stukken een beroep op het verschoningsrecht honoreert of een weigering van de rechtspersoon bepaalde gegevens te verstrekken goedkeurt. Hoewel hij in het tegenovergestelde geval waarin de vertrouwelijkheid door de beslissing van de raadsheer-commissaris wel zou zijn doorbroken, in dit opzicht wel mede over een tweedefaseverzoek zou kunnen beslissen, kan dat tot complicaties leiden. Dat geldt met name wanneer de onderzoekers in het verslag van hun onderzoek uiteindelijk niet alle informatie waartoe zij op grond van de beslissing van de raadsheer-commissaris toegang hebben gekregen en waarvan de raadsheer-commissaris heeft kennisgenomen, zouden vermelden.

Mr. M.W. Josephus Jitta

Aansprakelijkheidsrecht

Ondernemingsrecht 2020/117

Hof Amsterdam 14 april 2020, 200.246.355/01, m.nt. prof. mr. T.M.C. Arons¹

NJF 2020/209

ECLI:NL:GHAMS:2020:1157

ECLI:NL:GHAMS:2020:1250

Internationaalprivaatrechtelijke aspecten van een collectieve actie en baat voor de slachtoffers als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een collectieve actie.

Stichting Union des Victimes des déchets toxiques Côte d'Ivoire/Trafigura Beheer BV en Trafigura Limited

1. Feiten

In Nederland worden twee procedures gevoerd over de beweerdelijke aansprakelijkheid van Trafigura Beheer BV (Trafigura) voor afvalstortingen in Ivoorkust in 2006. Dit afval werd gestort door het door haar gecharterde schip Probo Koala. De stichting Union des Victimes des déchets toxiques d'Abidjan et banlieues (Stichting UVDTAB) en de stichting Union des Victimes des déchets toxiques Côte d'Ivoire (Stichting UVDTCI) komen in collectieve acties op voor de slachtoffers van deze afvalstortingen. Deze stichtingen vorderen – kort samengevat – verklaringen voor recht dat Trafigura aansprakelijk is jegens personen die schade aan hun gezondheid en/of vermogen hebben geleden, doordat door toedoen, opdracht, onder verantwoordelijkheid, en/of door nalatigheid van Trafigura deze afvalstortingen hebben plaatsgevonden.

¹ Tomas Arons is hoogleraar Financieel Recht en Collectief Verhaalsrecht aan de Universiteit Utrecht en legal counsel bij VEB.

Beide procedures strandden in eerste aanleg. De Rechtbank Amsterdam verklaarde de stichtingen niet-ontvankelijk, omdat de belangen van de slachtoffers onvoldoende zouden zijn gewaarborgd in de zin van art. 3:305a lid 2 BW.² In de zaak aangespannen door de Stichting UVDTAB kon deze de indruk niet wegnemen dat zij haar administratie niet op orde heeft en dat zij onvoldoende kennis en vaardigheden heeft om haar statutaire doel te bereiken, althans om haar (toenmalige) advocaat adequaat te instrueren en van de benodigde documentatie te voorzien.³ In hoger beroep werd deze stichting niet-ontvankelijk verklaard vanwege ongeoorloofde wisseling van hoedanigheid door middel van wijziging van eis. Bij dagvaarding stelde zij haar vordering in op basis van volmacht; met de eiswijziging baseerde zij haar bevoegdheid op art. 3:305a BW. Dit oordeel is gecasseerd, omdat Trafigura vanwege het vroege stadium (vóór conclusie van antwoord of (regie)zitting)) niet in haar belangen is geschaad.⁴

De Stichting UVDTCI kon in eerste aanleg onvoldoende duidelijk maken welk gedeelte van een toekomstige schadevergoeding daadwerkelijk ter beschikking van de slachtoffers zou komen. De financiële banden tussen deze stichting en de Ivoriaanse koepelvereniging UNAVDT-CI en 25 Ivoriaanse belangenorganisaties stonden hieraan in de weg. De rol van al deze Ivoriaanse organisaties in een uiteindelijke schadeafwikkeling bleef onhelder. Deze collectieve procedure wordt gefinancierd door derden. Zodoende was de vraag of na betaling van de financier nog een reëel percentage voor de slachtoffers resteerde. Vanwege deze onzekerheden en onduidelijkheden kon de rechtbank niet vaststellen dat de slachtoffers uiteindelijk voldoende baat zouden hebben bij toewijzing van het gevorderde. Van dat oordeel is de stichting succesvol in hoger beroep gekomen. Inmiddels heeft de stichting de banden met de UNAVDT-CI verbroken.⁵

2. Beslissing

Om redenen van proceseconomie is het hoger beroep in twee fasen verdeeld. Met dit arrest oordeelt het hof in de eerste fase over zijn (internationale) bevoegdheid en de ontvankelijkheid. Het acht zich bevoegd en verwerpt de ontvankelijkheidsverweren. Het hof heeft tussentijds cassatieberoep toegestaan. Het is nog onzeker of en wanneer de tweede fase begint.⁶

² Rb. Amsterdam 18 april 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:2476, JOR 2018/201, m.nt. Stein (Stichting UVDTCI/Trafigura); Rb. Amsterdam 30 november 2016, ECLI:NL:RBAMS:2016:7841, zaaknummer C/13/581973 HA ZA 15-195 (Stichting UVDTAB/Trafigura).

³ Zie Hof Amsterdam 6 oktober 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:3707, r.o. 3.3.

⁴ HR 3 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:587.

⁵ R.o. 2.22.

⁶ R.o. 3.48.

2.1 *Internationaalprivaatrechtelijke aspecten*

De vorderingen zijn ingesteld tegen Trafigura Beheer BV en de Engelse Trafigura Ltd. De BV is ankergedaagde. Voor haar bevoegdheid ten opzichte van Trafigura Ltd moet er sprake zijn van een zo nauwe band tussen de vorderingen tegen beide partijen dat een goede rechtsbedeling hun gelijktijdige behandeling en berechting vergt, zodat onverenigbare beslissingen bij afzonderlijke berechting wordt vermeden.⁷ De vorderingen tegen beide vennootschappen die deel uitmaken van één concern hebben feitelijk en rechtens dezelfde grondslag. Dat het om afzonderlijke afvalstortingen gaat, is niet relevant.⁸ Wegens gebrek aan voldoende onderbouwing wordt de stelling dat sprake is van misbruik van bevoegdheid en kunstmatige forumcreatie verworpen.⁹ Door vernietiging van het bevoegdheidsoordeel wordt de procedure tegen de Ltd. verwezen naar de rechtbank, terwijl de zaak tegen de BV wordt voortgezet in hoger beroep.¹⁰

In lijn met het arrest van het Hof Den Haag in de zaak tegen Shell¹¹ over lekkages van oliepijpleidingen in Nigeria, komt het hof tot de conclusie dat de vraag of de stichting ontvankelijk is in haar 305a-rechtsvordering tot verklaring voor recht uitsluitend door Nederlands recht als de *lex fori* wordt beheerst. Niet relevant is of de stichting naar Ivoriaans recht kan optreden voor deze slachtoffers. Het materieel toepasselijke recht op de vorderingsrechten van de slachtoffers die via de collectieve actie geldend worden gemaakt, komt pas in de tweede fase aan de orde.¹²

2.2 *Baat voor de achterban (waarborgvereiste)*

Het oordeel van de rechtbank dat niet voldaan is aan het waarborgvereiste (art. 3:305a lid 2 BW) sneuvelt eveneens. Volgens het hof is gesteld noch gebleken van onzuivere of louter commerciële motieven bij de stichting, haar bestuurders of leden van de raad van toezicht. De externe financiering is voor het hof geen aanleiding voor twijfel. Dat een financieringsvergoeding is overeengekomen, is geen ontoelaatbaar commercieel motief.

Het financieringsarrangement ziet er op hoofdlijnen als volgt uit. Buitenlandse professionele investeerders stellen een investeringsbedrag beschikbaar om te procederen. Bij afwijzing van de vorderingen is geen terugbetaling verschuldigd. Bij een succesvolle afloop van de procedure of een (collectieve) schikking moeten het gefinancierde bedrag en een vergoeding van drie maal dit bedrag worden betaald.

In het licht van het procesrisico acht het hof dit niet onredelijk. De details van het financieringsarrangement gaan Trafigura in de context van de ontvankelijkheid niet aan.¹³ Ook de rol van één van de advocaten (tevens oprichter) van de stichting komt aan de orde. Hem wordt door Trafigura verweten dat hij in samenwerking met de Ivoriaanse belangenorganisaties een verdienmodel heeft opgetuigd zonder controlemechanismen. Hij heeft ingestemd met hoge vergoedingen voor de voorzitters van deze belangenorganisaties¹⁴ Volgens het hof berusten deze verwijten op speculatie en suggestie; voor persoonlijke verrijking van deze advocaat is geen aanwijzing te vinden. Er is onvoldoende aanleiding om de stichting te verwijten dat de samenwerking met hem niet is verboden.¹⁵ Zijn Ivoriaanse achtergrond maakt hem juist geschikt de stichting kennis te doen verwerven over Ivoorkust. Deze kennis (die ook door raadpleging van deskundigen kan worden verworven) is nodig, zodat de stichting ervoor kan zorgen dat de schadevergoeding terecht komt bij de slachtoffers. Het hof stelt vast dat er een reëel risico bestond en bestaat dat de stichting hierin niet (geheel) zal slagen.¹⁶ Gelet op de aard van de vorderingen oordeelt het hof dat dit risico in een eventuele vervolprocedure aan de orde moet komen. Nu is het risico tot een aanvaardbaar niveau teruggebracht. Het is aannemelijk dat de slachtoffers baat kunnen hebben bij een gunstige afloop van deze procedure.¹⁷ De afwezigheid van schikingsbereidheid bij Trafigura maakt dit niet anders. Eventuele nieuwe bestuurders van Trafigura kunnen door de politieke en maatschappelijke druk die van een verklaring voor recht uitgaat, hun standpunt wijzigen.¹⁸ Met de verkregen verklaring voor recht kunnen ook slachtoffers die geen gebruik maken van de inspanningen van de stichting baat hebben door vervolprocedures te starten.

3. Commentaar

3.1 *Internationaalprivaatrechtelijke aspecten*

Anders dan de rechtbank verklaart het Hof Amsterdam zich bevoegd voor de vorderingen tegen Trafigura Ltd. De rechtbank oordeelde dat in de dagvaarding onvoldoende was gesteld en onderbouwd dat er sprake is van een voldoende nauwe band tussen de vorderingen tegen de Ltd. en de ankergedaagde.¹⁹ Een niet nader onderbouwde stelling dat er sprake is van hoofdelijke aansprakelijkheid is onvoldoende.²⁰ De juiste maatstaf is of er sprake is van eenzelfde situatie, feitelijk en rechtens; hoofdelijke aansprakelijkheid noch gezamenlijk onrechtmatig handelen

7 Art. 8 lid 1 sub 1 Brussel Ibis-verordening.

8 R.o. 3.9.

9 R.o. 3.10-3.11.

10 R.o. 3.14-3.15.

11 Hof Den Haag 18 december 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:3586 (*Milieudefensie/Shell*).

12 R.o. 3.17-3.18. Vgl. Rb. Rotterdam 29 januari 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:614, *Ondernemingsrecht* 2020/49, m.nt. L.M. van Bochove (*Stichting Petrobras Compensation Foundation/Petrobras*), r.o. 5.18.

13 R.o. 3.28.

14 R.o. 3.29-3.30.

15 R.o. 3.31.

16 R.o. 3.34.

17 R.o. 3.35.

18 R.o. 3.38-3.39.

19 Rb. Amsterdam 18 april 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:2476, r.o. 4.7.

20 Rb. Amsterdam 18 april 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:2476, r.o. 4.12.

is hiervoor vereist.²¹ De grondslag van de ingestelde rechtsvorderingen is wel relevant.²²

Met deze uitspraak van het Hof Amsterdam wordt de functie en het behandelingsmoment van de vraag van toepasselijk recht in een collectieve actie (oude stijl) verduidelijkt. De lijn die door het Hof Den Haag in de Shell Nigeria-zaak is ingezet, werd al eerder door de Rechtbank Rotterdam in de Petrobras-zaak overgenomen. Zij is nu ook door het Hof Amsterdam gevolgd. De vraag of een stichting of vereniging (305a-organisatie) ontvankelijk is in haar rechtsvordering wordt uitsluitend beantwoord op grond van Nederlands recht. Het feit dat de slachtoffers en de gebeurtenissen naar aanleiding waarvan deze rechtsvordering is ingesteld buiten Nederland woonachtig zijn respectievelijk hebben plaatsgevonden, doet daar niet aan af. De vraag of het rechtsstelsel in dat buitenland een dergelijke rechtsvordering namens een groep slachtoffers toelaat, doet niet ter zake.

Onder de vanaf 1 januari 2020 geldende Wamca (Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie) kan een 305a-organisatie op grond van art. 3:305a BW een collectieve schadevergoedingsvordering instellen. In de procedures tegen Shell, Petrobras en Trafigura ging het om vorderingen tot verklaring voor recht dat de aangesproken partij onrechtmatig heeft gehandeld jegens de groep slachtoffers. Dit blijft ook onder de Wamca mogelijk. Het doel van deze rechtsvordering is om uiteindelijk genoegdoening voor deze slachtoffers te krijgen in de vorm van een schikking of een veroordeling tot schadevergoeding. Het gaat dus om verhaal van deze achterliggende individuele schadevergoedingsvorderingen.

De vraag door welk recht deze achterliggende schadevergoedingsvorderingen worden beheerst, speelt nog wel een rol bij de vraag of de ingestelde rechtsvordering zich voor bundeling leent zodat er sprake is van gelijksoortige belangen. Als de achterliggende individuele schadevorderingen door verschillende rechtsstelsels worden beheerst, kan de rechter slechts in beperkte mate uitspraken doen die voor de gehele groep relevant zijn. De 305a-organisatie kan hiermee in de dagvaarding uiteraard rekening houden door onderscheid te maken tussen diverse groepen slachtoffers, (mede) op basis van toepasselijk recht. Per groep slachtoffers zal dan moeten worden onderbouwd dat aan alle voorwaarden is voldaan die het toepasselijke recht stelt aan aansprakelijkheid en verplichting tot betaling van schadevergoeding. Als het aantal groepen te omvangrijk wordt en de groepsomvang navenant afneemt, zal niet langer worden voldaan aan de voorwaarde dat de ingestelde vordering in de collectieve actie bijdraagt aan een efficiënte en effectieve rechtsbescherming. Het gevolg hiervan zal zijn dat de rechter de 305a-organisatie in haar vordering tot verklaring voor recht niet-ontvankelijk zal moeten verklaren.

21 Hof Amsterdam 14 april 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:1157, r.o. 3.9.

22 Zie HvJ EU 20 april 2016, C-366/13, ECLI:EU:C:2016:282 (*Profit Investment/Ossi*).

In de Wamca is dit vereiste nader uitgewerkt in het vereiste van art. 1018c lid 5 sub b (nieuw) Rv. De 305a-organisatie moet voldoende aannemelijk maken 'dat het voeren [instellen, *TMCA*] van deze collectieve vordering efficiënter en effectiever is dan het instellen van een individuele vordering doordat de te beantwoorden feitelijke en rechtsvragen in voldoende mate gemeenschappelijk zijn, het aantal personen tot bescherming van wier belangen de vordering strekt, voldoende is en, indien de vordering strekt tot schadevergoeding, dat zij alleen dan wel gezamenlijk een voldoende groot financieel belang hebben'. Slaagt de 305a-organisatie hier niet in vanwege de omvang van (het financieel belang van) de te onderscheiden groepen,²³ mede vanwege het aantal toepasselijke rechtsstelsels, dan zal zij niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard. Op deze manier wordt de collectieve actie behoed voor te complexe geschilbeslechting. Hierbij moet de rechter zich er wel rekenschap van geven dat collectieve geschilbeslechting bij de bevoegde Nederlandse rechter voor schade die slachtoffers in meerdere landen hebben geleden als gevolg van dezelfde of soortgelijke onrechtmatige gedraging(en) van de gemeenschappelijke aangesproken partij, niet te zeer bemoeilijkt wordt.²⁴

3.2 *Baat voor de achterban (waarborgvereiste)*

In deze procedure stond in eerste aanleg en in hoger beroep het waarborgvereiste als ontvankelijkheidsvoorwaarde bij collectieve acties centraal. Zowel de rechtbank als het hof maken duidelijk dat een 305a-organisatie alleen ontvankelijk is als zij kan aantonen dat de achterban

23 Vgl. *Kamerstukken II* 2016/17, 34608, nr. 3, p. 39.

24 *Kamerstukken II* 2016/17, 34608, nr. 3, p. 25. Ontvankelijkheidsvoorwaarden voor een collectieve actie die in het nationale (proces)recht worden gesteld, doen in beginsel geen afbreuk aan de nuttige werking van de Brussel Ibis-verordening. Ten aanzien van de ontvankelijkheidsvoorwaarden van art. 3:305a lid 2 sub b BW merkt de minister in de MvT het volgende op: 'Als er internationale bevoegdheid van de Nederlandse rechter bestaat, kan een partij bij de Nederlandse rechter terecht. Het effect van het voorstel is uitsluitend dat die partij niet in alle gevallen gebruik kan maken van deze procedure, te weten als de verweerder buiten Nederland woont en de schadeveroorzakende gebeurtenis zich buiten Nederland heeft voorgedaan en het merendeel van de gedupeerden buiten Nederland woont.' Ook geeft de MvT het voorbeeld van misleidende informatie van een bedrijf. Deze misleiding kan zowel gevolgen hebben voor beleggers door een koersdaling als voor consumenten door niet-waargemaakte claims over een product. 'In beginsel is hier sprake van dezelfde gebeurtenis, ook al heeft deze gebeurtenis verschillende gevolgen voor verschillende groepen personen. Ook moet het gaan om gelijksoortige feitelijke en rechtsvragen. In het genoemde voorbeeld is de vraag welke feitelijke informatie het bedrijf naar buiten heeft gebracht voor de verschillende soorten vorderingen van verschillende soorten gedupeerden in beginsel gelijk. De vraag of hierbij sprake is van misleidende informatie is een rechtsvraag die mogelijk verschillend wordt ingevuld, afhankelijk van de vraag of het gaat om een vordering wegens misleidende koersinformatie of wegens een oneerlijke handelspraktijk. Dit staat op zichzelf niet in de weg aan voldoende gelijksoortigheid. Het hoeft dus niet te gaan om precies dezelfde vordering.' Zie *Kamerstukken II* 2016/17, 34608, nr. 3, p. 41. Deze redenering geldt eveneens voor de ontvankelijkheidsvoorwaarde van art. 1018c lid 5 sub b Rv. De feitelijke vraag of Trafigura de afvalstortingen heeft gedaan en daardoor gezondheidsschade en/of vermogensschade heeft veroorzaakt, is feitelijk. Dat de rechtsgevolgen van een dergelijke vaststelling verschillen per toepasselijk rechtstelsel, doet – bij een beperkt aantal toepasselijke rechtsstelsels – niet af aan de gemeenschappelijkheid van de feitelijke en rechtsvragen.

baat heeft bij de ingestelde vordering. Om zich hierover een oordeel te kunnen vormen, moet de rechter inzicht krijgen in de (rechts)verhoudingen tussen de individuele leden van deze achterban, de 305a-organisatie en eventuele betrokken derden. Deze derden kunnen zijn de procesfinancier van de collectieve actie, maar ook – zoals in dit geval – de belangenorganisaties van de slachtoffers in het buitenland.

Door onzekerheden en onduidelijkheden over de betrokkenheid van deze belangenorganisaties kon de rechtbank niet vaststellen of de stichting ervoor kon zorgen dat de slachtoffers uiteindelijk voldoende baat zouden hebben bij toewijzing van de gevorderde verklaring voor recht. In hoger beroep is de stichting hierin wel geslaagd door banden met derden te verbreken, haar governance- en controlestructuur in lijn met de Claimcode 2019 te brengen en helderheid te verschaffen hoe zij – onder meer door aanstelling van een professionele claims administrator – ervoor zal zorgen dat de schadevergoeding bij de slachtoffers terecht komt²⁵

Met dit oordeel geeft het hof meer duidelijkheid over de mate van transparantie die een 305a-organisatie moet bieden over de financieringsvoorwaarden en de betrokkenheid van derden. Alhoewel deze procedure nog onder het oude 305a-regime is geweest, geldt ook onder de Wamca dat de rechter bij het waarborgvereiste de rol van de procesfinancier toetst.²⁶ De rechter toetst, zo nodig ambtshalve, 'of de derdenfinancier geen buitensporige en ontransparante kosten in rekening brengt voor de financiering.'²⁷ Bij deze toetsing kan inzage door de rechter in de financieringsovereenkomst nodig zijn.²⁸ In beginsel heeft de gedaagde – in dit geval Trafigura – dan het recht om deze overeenkomst ook te ontvangen en zich daarover uit te laten.²⁹ Het hof acht een dergelijke mate van transparantie in deze procedure niet nodig. De stichting heeft zelf de hoofdlijnen van het financieringsarrangement (no cure no pay, maximale vergoeding: drie maal het door de financiers ter beschikking gestelde bedrag) duidelijk gemaakt. Nadere details heeft het hof niet nodig voor zijn oordeel; Trafigura heeft ook geen recht hierop. Ook uit eerdere jurisprudentie is af te leiden dat transparantie op hoofdlijnen over de financieringsstructuur voldoende

kan zijn.³⁰ De rechtspraak volgt hiermee de lijn van de Commissie Claimcode 2019.³¹

Tot slot valt op dat het hof erkent dat de gevorderde verklaring voor recht de slachtoffers baat, ook indien de aangesproken partij laat weten niet tot een schikking met de stichting te willen komen. De rechtbank liet zich in eerste instantie ook uit over de mogelijkheid dat een pertinente weigering een schikking te treffen, kan leiden tot misbruik van procesbevoegdheid. Ook bij dit oordeel speelt de vraag in hoeverre een schikkingsbedrag uiteindelijk ten goede komt aan de slachtoffers een rol.³² Het hof acht dit weglekrisico niet ondenkbeeldig, maar aanvaardbaar. Indien Trafigura, ondanks de druk die van een toegewezen verklaring voor recht uitgaat, niet wenst te schikken, moet deze kwestie in een vervolprocedure aan de orde komen. Bij een collectieve schadevergoedingsvordering ingesteld onder de Wamca is er geen vervolprocedure. De rechter zal zich over dit risico bij zijn ontvankelijkheidsoordeel definitief moeten uitlaten. Bovendien is ook de vraag of de rechter in een vervolprocedure waarin de individuele schadevergoedingsvorderingen van de slachtoffers centraal staan, voldoende instrumenten in handen heeft om dit risico te adresseren. De lat voor het oordeel dat mis-

25 Zie r.o. 2.21.

26 Het hof toetst niet alleen of de 305a-organisatie beschikt over voldoende middelen om de kosten voor het instellen van een rechtsvordering te dragen, waarbij de zeggenschap over de rechtsvordering in voldoende mate bij de rechtspersoon ligt (art. 3:305a lid 2 sub c BW).

27 Zie *Kamerstukken II 2017/18*, 34608, nr. 6, p. 25. Zie ook Principe III en de uitwerkingen hierbij van de Claimcode 2019.

28 Zie *Kamerstukken II 2017/18*, 34608, nr. 9, p. 9. De rechter ontleent aan art. 22 Rv de bevoegdheid om overlegging van de financieringsovereenkomst te bevelen. Zie uitgebreid I. Tillema, *Vereniging Corporate Litigation 2018-2019 (VDHI nr. 157) 2019/II.4.5*.

29 Art. 19 Rv.

30 Zie Rb. Amsterdam 26 september 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:6840 (*VEB/Steinhoff*), r.o. 4.21-4.22; Hof Den Haag 4 februari 2020,

ECLI:NL:GHDHA:2020:102, *JOR 2020/116*, m.nt. T.M.C. Arons (*PAL/Aegon*), r.o. 27: 'Het hof overweegt tot slot dat de stelling dat er geen transparantie is over de afspraken tussen PAL en ConsumentenClaim over de in randnummer 3.45 van de memorie van antwoord genoemde onderwerpen niet betekent dat de belangen van de deelnemers onvoldoende zijn gewaarborgd. Dat dit anders ligt vindt geen steun in de stukken.'

31 Uitwerking III.7: 'De belangenorganisatie vermeldt op het voor het publiek toegankelijke deel van de website (i) dat sprake is van externe financiering, (ii) de identiteit en woonplaats van de externe financier en (iii) de systematiek op hoofdlijnen van de met de externe financier overeengekomen vergoeding(en) en overeengekomen diensten. Als de externe financier een vergoeding toekomt die is gebaseerd op een percentage van een in of buiten rechte toe te kennen collectieve (schade)vergoeding, vermeldt de belangenorganisatie ook het desbetreffende percentage.'

32 Rb. Amsterdam 18 april 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:2476, *JOR 2018/201*, m.nt. Stein (*Stichting UVDTCI/Trafigura*), r.o. 4.49. 'In Nederland staat het beginsel van contractsvrijheid voorop. Trafigura is dus in principe bevoegd om op voorhand al het standpunt in te nemen dat zij nimmer een schikking zal treffen met de Stichting. De grens ligt onder meer daar, waar de bevoegdheid om zich zo op te stellen, wordt misbruikt (artikel 3:13 BW). Op voorhand kan echter niet worden geoordeeld dat sprake is van een (dergelijke ernstige) onevenredigheid tussen het belang van Trafigura om een schikking met de Stichting te weigeren en het belang dat daardoor wordt geschaad. Hier mag niet onvermeld blijven dat Trafigura eerder al schikkingen heeft getroffen (met de Ivoiriaanse Staat en Leigh Day) die haar niet hebben gebracht wat zij ervan had verwacht. Daartegenover staat weliswaar het belang van de personen ten behoeve van wie de Stichting optreedt, maar zij zijn ook niet gebaat bij een schikking indien er (te) veel geld weglekt naar derden.'

bruik van procesbevoegdheid wordt gemaakt en dat niet is voldaan aan het waarborgvereiste ligt hoog.⁴⁴

Prof. mr. T.M.C. Arons

44 Vgl. Hof Den Haag 8 oktober 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3289 (*Loterijverlies.NL BV/Staatsloterij BV*) en Rb. Amsterdam 19 februari 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:1058 (*X BV/Kite Capital BV, HKB Bank GmbH e.a.*) Ook al wordt formeel geen vordering op grond van art. 3:305a BW ingesteld, de rechter toetst in beide procedures aan het waarborgvereiste van de collectieve actie indien hij oordeelt dat de BV (die als lasthebber van een claimstichting schadevergoedingsvorderingen instelt) materieel een collectieve actie ten behoeve van een groep benadeelden instelt. De vraag is of de rechter deze waarborgtoetsing ook kan toepassen indien individuele schadevergoedingsvorderingen als onderwerp van geschil aan hem worden voorgelegd. De vraag of art. 22 Rv de rechter voldoende grondslag biedt om in een procedure waarin individuele schadevergoedingsvorderingen onderwerp van geschil zijn, de procesfinancieringsvoorwaarden aan de kant van de eisende partij op te vragen, is nog niet beantwoord in de rechtspraak.